

Vianočná výzdoba nebude

Ani tento rok sa v Petržalke nebude inštalovať vianočné osvetlenie na staré stĺpy verejného osvetlenia. Samospráva vysvetľuje dôvody.

strana 2

Inšpirujú ďalších?

Obyvatelia Mlynarovičovej si po zavedení PAAS „vydupali“ ďalšie parkovacie miesta. Projektanti mesta nám povedali, že sú ochotní prísť a konzultovať zvýšenie počtu parkovacích miest kdekoľvek.

strana 4

Mapy kedysi predával ako teplé rožky

Vchod do prevádzky Lakros, ktorá v Petržalke funguje už 31 rokov, pripomína skôr umeleckú inštaláciu. Nebol to však zámer.

strana 6

Krvavá líška z Petržalky

Príbeh tramskej osady, ktorá zhorela, no žije v spomienkach.

strana 15

„Bezbariérovosť je ako tak dobre zvládnutá iba v Petržalke a na karloveskej radiále, hoci aj tam sa mi stalo, že som potreboval pomoc, lebo som mal napríklad nákup,“ hovorí Tomáš Zajíc.

Je nástup do petržalskej električky bezbariérový?

Pýtali sme sa ľudí odkázaných na invalidný vozík. Tomáš Zajíc sa charakterizuje ako aktívny vozičkár a výškový rozdiel medzi nástupišťom a električkou väčšinou v Petržalke zvláda sám. Ivan Horváth zas tvrdí, že električky sú síce nízkopodlažné, ale platformy zastávok im nie sú prispôbené. Obaja sa však zhodujú, že najhoršie je na tom zastávka Južné mesto.

„Na Farského je plošina električky a platforma zastávky takmer zarovno, tam problém nevidím a trúfol by som si do električky aj bez asistencie,“ hovorí Petržalčan Ivan Horváth, „ale na ďalších zastávkach je to horšie a najhoršie je to na zastávke Južné mesto. Tam už som potreboval, aby mi vodič spustil plošinu. Lebo pre nás je väčší problém výškový rozdiel medzi nástupišťom a električkou ako tá medzera.“

Tomáš Zajíc súhlasí s Ivanom Horváthom, ale teší sa, že sa v Petržalke zlepšila miera bezbariérovosti. „V Petržalke viem väčšinou vyskočiť sám na električku. Pomoc vodiča nepotrebujem, a to oceňujem.“ Tvrdí, že

pre vozičkárov znamená petržalská električka „upgrade“. „Môžu sa pomerne bezproblémovo prepravovať do mesta,“ hovorí absolvent gymnázia v Petržalke, ktorý aktuálne študuje softvérové inžinierstvo vo švédskom Göteborgu a vo voľnom čase sa venuje téme bezbariérovosti v mestách.

„Zastávka Jungmannova má nástupište takmer v jednej rovine so vstupom do električky – odhadujem rozdiel len okolo 6 centimetrov. Podobná situácia je aj na ďalších zastávkach, s výnimkou konečnej – Južné Mesto. Tá je na tom z hľadiska bezbariérovosti asi najhoršie,“ hovorí a vysvetľuje, že keď je výškový rozdiel priveľký, potrebuje, aby mu vodič pomohol. Ten musí

vystúpiť a mechanicky plošinu sklopiť. „Do budúcnosti by pomohlo zavedenie automaticky vysúvacej plošiny priamo do vozidiel,“ dodá svoju skúsenosť z Göteborgu. Uznáva však, že hoci tých 6 cm preňho osobne bariérou nie je, určite to neplatí pre každého vozičkára. „V Petržalke však vnímam tých 6 cm ako pokrok.“

Tomáš Zajíc napísal po spustení električky svoje dojmy aj na facebookovú stránku neziskovej organizácie go-ok, ktorá združuje inovátorov, aktivistov, architektov, „vozičkárov“, dobrovoľníkov. Tu je jedna z reakcií:

„Ja by som nesúhlasil s tvrdením, že tých 6 cm výškového rozdielu medzi električkou a nástupišťom je ok. V dobe, kedy je ľahko dohľadat výšku podvozku električiek, je možné vybudovať nástupištia tak, aby ten rozdiel bol max +/- 1 cm. Ak to dokážu na zastávkach metra v zahraničí, nevidím dôvod, prečo by sme tak jednoduchý úkon, ako odmerať výšku podlahy električky a následne prispôsobiť výšku nástupištia nezvládli aj u nás.“

Pokračovanie na strane 10 ►

Slovo
šéfredaktorky

Pripravení na horšie časy
Petržalská samospráva si chce zobrať preventívny úver vo výške 20 miliónov eur. Ako to chápať, vysvetľoval vicestarosta Ján Karman. „Za nás je lepšie myslieť dopredu a počítať s tým, že štát i napriek opakovanej konsolidácii bude svoje výdavky, a teda aj zdroje pre samosprávy, škrtat'. Chceme sa pripraviť na to, že ak by sa to stalo, petržalské investície to neohrozí,“ uviedol. Znovuuplatňovanie dlhovej brzdy by podľa neho mohlo spôsobiť, že samospráva by síce na projekty získala externé zdroje, ale kvôli štátnej dlhovej brzde by ich nemohla spolufinancovať z vlastných príjmov, takže by sa nerealizovali. A to by sme citeľne pocítili, keďže vďaka externým zdrojom, a treba povedať, že ide o milióny, a menšinovej spoluúčasti samosprávy, máme v Petržalke napríklad novú športovú halu na Pankúchovej, opravené školské bazény na Pankúchovej, Budatínskej a Holíčskej. Športová hala pri Draždiaku sa tiež rekonštruuje z externých zdrojov. Dvadsať miliónov eur je najvyššia suma, akú si kedy naša samospráva požičia. Poslanci o tom rozhodnú 18. novembra, ale podľa vicestarostu panuje na jej schválení zhoda. Ak ju odsúhlasia, Petržalke sa síce zvýši zadlženosť, ale nestopne sa jej rozvoj, čo je dôležité, keďže restov v rekonštrukciách je tu stále dosť (viac na str. 2).

Ingrid Jarunková

Vianočné osvetlenie nebude ani tento rok

„Inštaláciu vianočnej výzdoby na naozaj staré stĺpy verejného osvetlenia v majetku hlavného mesta ani v tomto roku v Petržalke realizovať nebudeme,“ uviedla hovorkyňa Petržalky Mária Halašková. Nepopulárne rozhodnutie ich mrzí, ale ochrana zdravia a majetku obyvateľov a návštevníkov je prednejšia. Tu je zdôvodnenie.

Verejné osvetlenie na území celej Bratislavy je vo vlastníctve hlavného mesta. Správcom a prevádzkovateľom verejného osvetlenia Bratislavy je mestský podnik Technické siete Bratislava (TSB), s ktorým samospráva, ako aj po minulých rokoch, komunikovala možnosť inštalácie vianočnej výzdoby na stĺpoch verejného osvetlenia v Petržalke.

„Podľa vyjadrení TSB aj v tomto roku platí, že za statickú a elektrickú bezpečnosť zariadenia, ako aj za prípadné škody spôsobené v dôsledku inštalácie vianočnej výzdoby na staré stĺpy, bude zodpovedať žiadateľ, resp. ním poverená osoba zodpovedná za výves, prevádzku a zves výzdoby, v našom prí-

pade mestská časť,“ uviedla hovorkyňa. „Inými slovami, zabezpečenie posudkov na staticku a elektrinu, ako aj zodpovednosť v prípade škôd na majetku a zdraví obyvateľov – aj napriek tomu, že nie sme ani vlastníckymi, ani správcami verejného osvetlenia – by musela prebrať Petržalka.“

Dodala, že vzhľadom na to, že správca (TSB) a majiteľ (hlavné mesto) nedisponujú statickými posudkami pre účely umiestnenia vianočného osvetlenia v žiadnej mestskej časti a túto svoju povinnosť nepochopiteľne prenášajú práve na mestské časti, nechala si Petržalka vypracovať dva statické posudky – pred zavesením a po zavesení ozdôb a elektrorevíziu na jeden stožiar verejně-

ho osvetlenia v správe TSB. „V snahe vyčísliť náklady na všetkých približne 116 stožiárov, na ktoré sme po minulých rokoch vianočnú výzdobu inštalovali.“

Výsledky revízie a posudkov ukázali, že náklady na jeden pôvodný stožiar by mestskú časť mohli vyjsť od 150 do 1000 eur čo by pri všetkých stĺpoch vyšlo v priemere viac ako 50-tisíc eur. „Ide pritom o revízie a statické posudky majetku hlavného mesta, ktoré by mali mať roky k dispozícii práve na magistráte alebo v ich samosprávnej firme.“

Mestská časť si nemyslí, že je efektívne investovať do posudkov a revízií 40-ročných stožiarov v majetku hlavného mesta, navyše, ak je v pláne

ich postupná výmena. Aj vzhľadom na aktuálne zvýšené riziko škôd na majetku a zdraví sa rozhodli inštaláciu vianočnej výzdoby na staré stĺpy verejného osvetlenia ani v tomto roku nerealizovať.

Na tento účel by sa dala použiť časť nových stožiarov, ktoré už majú potrebné revízie a posudky. „Tie však zatiaľ boli zo strany magistrátu a jeho firmy vymenené zväčša v lokalitách mimo hlavných cestných ťahov, čiže naša snaha a investícia by sa v kontexte výzdoby, ktorá ma potešiť ľudí, minula želanému účinku,“ dodala hovorkyňa s tým, že podľa informácií z TSB bolo v Petržalke doposiaľ vymenených len 69 stožiarov a vo väčšine prípadov dochádza iba k výmene svietidiel na pôvodných stožiaroch bez potrebných statických posudkov a revízií na umiestnenie vianočného osvetlenia.

Vianočná Petržalka už od 28. novembra

Ani tento rok však neprídu Petržalčania o atmosféru tradičných petržalských vianočných trhov, ktoré samospráva organizuje na Námestí Republiky. Začnú 28. novembra a potrvávajú do 21. decembra. „Návštevníci sa môžu tešiť na širšiu ponuku atrakcií (živé zvieratá, klzisko) a tiež práve na atraktívnejšiu a rozsiahlejšiu svetelnú výzdobu,“ uviedla Mária Halašková. (mh, in)

foto: Matúš Husár, in

Petržalka obhájila striebro

Finančné zdravie našej samosprávy podľa rebríčka INEKO za rok 2024 je výborné (skóre nad 5). V rebríčku 17 bratislavských mestských častí a magistrátu je Petržalka druhá.

Číslo inštitút zverejňuje na stránke hospodarenie-obci.sk. Maximálne skóre finančného zdravia je 6, Petržalka získala tento rok 5,37 bodu, Devínska Nová Ves 5,39. Za Petržalkou nasleduje Staré Mesto, Čunovo a Lamač. Na posledných priečkach sú Nové Mesto (4,68), bratislavský magistrát (4,21) a Devín (1,47).

Rovnako výborné skóre mala Petržalka aj minulý rok, pre porovnanie do roku 2017 (vrátane) neprekročila skóre 4,9. Pokiaľ ide o mestá, priemerné skóre finančného zdravia za všetkých 141 miest na Slovensku dosiahlo hodnotu 4,26. Bratislavský magistrát skončil medzi krajskými

mestami na predposlednom mieste, oproti minulému roku si s posledným Prešovom vymenili miesta. Medzi mestami skončila Bratislava (magistrát vrátane mestských častí) takisto na predposlednom mieste. Správa INEKO vysvetľuje: „Pri Bratislave ide o agregovaný údaj za celé mesto, teda magistrát a všetky mestské časti spolu. Ak by doň nebola zahrnutá problémová mestská časť Devín s obrovským historickým dlhom a záväzkami po lehote splatnosti, ktorá bola roky v nútenej správe a momentálne prechádza fázou tzv. konsolidácie pohľadávok, tak by celá Bratislava bola vo vyššom pásme – zhruba na úrovni priemeru všetkých samospráv.“

Zaujímavé sú čísla aj pokiaľ ide o celkový dlh. Petržalka mala ku koncu roka 2024 dlh 3,31 percenta, Staré Mesto nula, Ružinov 19,16 percent, Nové Mesto 20,68, magistrát 46,09.

Aktuálne si však petržalská samospráva chce zobrať tzv. preventívny úver 20 miliónov eur (poslanci ho budú schvaľovať 18. novembra, pozn. red.) čím by sa jej zvýšila zadlženosť na 29 percent, ale „ale vďaka prebytkovému hospodáreniu sa neobávame o včasné splácanie úveru a ďalšie postupné znižovanie tohto dočasného zadlženia“, uviedol vicestarosta Ján Karman. Z úveru by bolo možné okrem iného vybudovanie Zariadenia opatrovateľskej služby pre seniorov na Hanovej a denný stacionár na Osuského, obnoviť fontánu pred Technopolom, rekonštruovať kultúrny priestor CCC na Jiráskovej či obnoviť trhovisko na Mlynarovičovej. (pn)

PETRŽALSKÉ NOVINY
čítajte aj na webe
www.bratislavskenoviny.sk

Rozhodnite o budúcej podobe „betónovej ruže“

Ihrisko vo vnútrobloku medzi Gessayovou ulicou, základnou školou a Námestím Hraničiarov patrilo k jednému zo vzorových betónových ihrísk vybudovaných v počiatkoch sídliska.

Ide o pomerne vzácny typ štruktúry, jej zachovanie a dôstojná obnova je pre samosprávu dôležitá. „Svedomím hodnoty tohto priestoru a s podporou miestnych poslancov sme sa rozhodli iniciovať jeho revitalizáciu. Našou hlavnou prioritou je, aby výsledná podoba zodpo-

vedala potrebám verejnosti – najmä obyvateľov, ktorí v tejto lokalite bývajú, navštevujú školu, alebo tu pravidelne trávia voľný čas,“ hovorí prvá zástupkyňa starostu Petržalky Iveta Jančoková, podľa ktorej kľúčom k úspešnému projektu a k spokojnosti obyvateľov bude ich spátna väzba. Verejnosť môže svoje názory vyjadriť v online dotazníku na webe mestskej časti aj vyplnením jeho tlačenej verzie, ktorú si nájdu v schránkach a v miestnej Pekárni Háj do 30. novembra. Samospráva pripravuje aj stretnutia a podujatia na zapojenie čo najväčšej skupiny ľudí. Na základe výsledkov prieskumu chce následne mestská časť spracovať projektovú dokumentáciu na revitalizáciu dlhodobou zanedbaného ihriska. (mh)

foto: MČ Petržalka

Pizza Carla®

DONÁŠKA

2+1 Pizza za 1€

+ 1,5l Kofola alebo Vinea zdarma

Pri online objednávke nad 17€
100g Milka zdarma

pizzacarla.sk
...viac ako len pizza

VOLAJTE ZDARMA DENNE 10:00 - 21:30
0800 10 20 30

Boj o každé jedno parkovacie miesto navyiac

V lokalite prevažujú výškové paneláky, navyše je tu trh, pošta a vysoká škola, ktoré vyhladávajú nielen rezidenti – to je realita Mlynarovičovej a dôvod, prečo je každé parkovacie miesto vzácné.

Sotva dva týždne po odoslani výzvy na magistrát sa s obyvateľmi Mlynarovičovej stretol trojčlenný tím projektantov PAAS a strávil s nimi pol druhu hodiny, počas ktorej si spoločne prešli všetky miesta, kde žiadajú obyvatelia doplniť parkovacie miesta. A treba povedať, že boli veľmi trpezliví a veľmi ústretoví. Prakticky na všetkých miestach, ktoré obyvatelia navrhli, sa snažili doplniť parkovacie miesta v najvyššej možnej miere. Potvrdil to aj hovorca magistrátu, ktorý nám napísal: „Radi by sme akceptovali väčšinu návrhov v snahe maximalizovať kapacity v danej lokalite všade tam, kde to pôjde.“

Napríklad za Červenou poštou, kde bol zaznačený len jeden rad parkovacích miest, domalujú druhý. Za poštou ešte pribudnú dve kolmé státi. Za domom na Mlynarovičovej 14-24 žiadali vytvoriť miesta aj pri stene domu. Dozvedeli sa, že mestská časť s tým ako správca komunikácie nesúhlasí, a jej slovo je v tomto prípade smerodajné, takže chcú prostredníctvom svojho koordinátora Martina Kuglu komunikovať aj so samosprávou.

Zástupkyňa vlastníkov z „22-24“ však upozornila, že miesta treba značiť s rozumom, pretože keď sa parkovalo „po starom“, viackrát sa pracovníci OLO nedostali ku kontajnerom.

Obyvatelia si vybojovali aj parkovacie miesta v oblúku

pred bytovým domom na Mlynarovičovej 10 a 12, kde sa predĺži parkovací pás, aj doplnenie miest pred vchodmi 2 a 4. Zástupkyňa vlastníkov zo „štvorky“ je spokojná, že vybojovala aj parkovací box na mieste chodníka, ktorý nikam nevedie a nikto ho nepoužíva. Každé jedno miesto navyiac v tejto lokalite je totiž výhra. „U nás vo vchode 4 je totiž 52 vlastníkov a 34 áut,“ vysvetľuje.

Na Mlynarovičovej 1-3 už mesto doplnilo pozdĺžne státi a zvažuje, či od „dvojky“ nespraví jednosmerku. Tím projektantov mesta viackrát spomenul nutnosť súhlasu Petra Mihála, vedúceho referátu dynamickej dopravy na petržalskom úrade a pripustili, že s Petržalkou nemajú aktuálne najlepšie vzťahy.

▲ Zástupkyňa vlastníkov zo „štvorky“ je spokojná, že vybojovala aj parkovací box na mieste chodníka, ktorý nikam nevedie a nikto ho nepoužíva.

Prvého októbra spustilo hlavné mesto regulované parkovanie v Hájoch 3 v lokalite Starý háj. Už o pár dní na to sa vlastníci bytov na Mlynarovičovej 2-20 spojili a poslali mestu výzvu na doplnenie parkovacích miest. A mesto ich požiadavkám vyhovie. Dorobia desiatky nových.

„Po stretnutí som mal rokovania so zástupcami mestskej časti ohľadom nových miest. Nebol vôbec problém a aktuálne doladujeme detaily,“ napísal nám Martin Kugla o pár dní neskôr.

Pýtam sa jedného z projektantov, či ich s rovnakou výzvou môžu osloviť aj iné ulice v rámci PAAS. Reaguje, že

samozrejme. Vraj sú ochotní prísť a konzultovať zvýšenie počtu parkovacích miest kdekoľvek.

Je bežné, že po spustení zóny PAAS sa dorábajú parkovacie boxy, alebo je v Petržalke špecifická situácia, pýtala som sa hovorcu magistrátu Petra Bublu.

„Áno, po spustení zóny vždy sledujeme jej fungovanie, zbierame a vyhodnocujeme podnety a ak sa ukáže, že v niektorej lokalite je možné doplniť parkovacie miesta (teda je ich tam možné legálne vyznačiť vzhľadom na zákonné normy, ktoré musíme dodržiavať, napríklad na prejazdnej šírke alebo ponechanie voľného vjazdu/výjazdu z garáže) projekt upravujeme a miesta doplníme,“ odpovedal.

„Čudujem sa, že sa neozvali obyvatelia Furdekovej,“ hovorí koordinátor výzvy Martin Kugla. „Treba sa zorganizovať a tlačiť. My sme sa združili a išlo to. Pokojne nech sa mi ozvú, dám im know-how, ako na to.“

(in)

foto: in

▲ Obyvatelia si vybojovali aj parkovacie miesta v oblúku pred bytovým domom na Mlynarovičovej 10 a 12, kde sa predĺži parkovací pás, aj doplnenie miest pred vchodmi 2 a 4.

Za domom na Mlynarovičovej 14-24 žiadali vytvoriť miesta aj pri stene domu.

Zmeny aj v Ovsišti

Lokalita Háje 3 – Ovsište, bola spustená 20. augusta a aj tu sa doznačovali parkovacie boxy. Reaguje mesto na podnety od obyvateľov alebo je to jeho vlastná iniciatíva, pýtali sme sa hovorcu magistrátu Petra Bublu.

Niektoré miesta sa doznačujú na základe podnetov od obyvateľov, niektoré sú doznačené z vlastnej iniciatívy na základe vyhodnotenia a po zohľadnení dlhodobých prob-

► Značenie aj na hline

lémov týkajúcich sa parkovacích kapacít v Petržalke.

Na Poloreckého sa pridáva parkovanie pozdĺž obojsmernej komunikácie. Bude sa meniť na jednosmerku alebo je toto značenie v súlade s normou?

Nebude sa meniť na jednosmerku, keďže je to slepá ulica. Cesta je obojsmerná a pri strete dvoch oproti idú-

cich automobilov sa počíta s výhybnami. Úsek je krátky a je to v súlade s normou.

Na Medvedovej, pred uzatvoreným objektom (na pozemku hlavného mesta, vo vlastníctve ministerstva vnútra) pribudli vyznačené parkovacie boxy, ktoré pôvodne v projekte neboli. Vyžiadali si ich obyvatelia?

Mesto v tomto prípade vyhovel žiadosti obyvateľov.

Nezvažovalo mesto najskôr priestor upraviť, keďže niektoré čiary sú namaľované na hline?

I keď bola plocha pred značením parkovacích miest viackrát vyčistená, nedá sa úplne zabrániť naviatu nečistôt. V každom prípade to neovplyvňuje funkčnosť parkoviska ani vodorovného dopravného značenia. (in)

foto: in

Spokojní budú všetci

Po rokovaní s FC Petržalka ponúka hlavné mesto klubu uzavretie nájomnej zmluvy na pozemky v Janíkovom dvore vedľa konečnej novej električkovej trate.

Ide o momentálne nevyužívané územie v celkovej výmere 53.924 m². Navrhovaná cena nájmu, ktorú mestskí poslanci schválili, je „symbolická“ 0.25 €/m²/rok. „Mladí futbalisti by tu získali dočasné dodatočné tréningové plochy. Týmto by sa však využili pozemky nemuselo skončiť,“ informuje tlačové oddelenie magistrátu a doplnia, že z dlhodobého hľadiska a po potrebnej zmene územného plánu je konečným záujmom FC Petržalka a aj hlavného mesta výstavba nového futbalového štadióna spolu s väčším tréningovým centrom, ktoré by mohlo slúžiť aj pre iné športy ako

len futbal a vo vyhradených časoch by bolo dostupné aj pre širokú verejnosť.

„V areáli športoviska bude tiež možné realizovať rôzne komunitné podujatia,“ píše sa v návrhu k nájmu pozemku.

Tak hľadám sa to poda- rí, a spokojní budú všetci.

V Petržalke, v areáli ZŠ Pankúchova, kde mala FC Petržalka dlhé roky tréningové plochy, sa verejnosť nedostala. Dnes síce tunajšie futbalové ihrisko nezodpovedá potrebám FC Petržalka, ale opustené nezostalo. Práve naopak, je vyťaženejšie. Trénujú na ňom malí futbalisti zo samosprávneho klubu, školy (a dostane sa naň aj verejnosť. (pn)

TRIV
BYTY • KANCELÁRIE • TREZORY • KLAVÍRE
SŤAHOVANIE.sk
NÁKLADNÁ DOPRAVA
EXPORTNÉ BALENIE
SKLADOVANIE

0905 616 329
02/ 6542 2387

MIRAN
MÄSO MIRAN
TRADÍCIA A KVALITA
ZO SLOVENSKA
Výhradne slovenské mäso
Hovädzie mäso z mladých býkov
AKCIA:
Bravčové stehno bez kosti 1 kg - **5,99 €**
Bravčové rebro 1 kg - **5,99 €**
Bravčový bok 1 kg - **5,99 €**
Teľacie stehno 1 kg - **19,90 €**
Púchovský plesniviec 1 ks - **3,99 €**
Nitran 1 ks - **3,99 €**
Údené stehno 1 kg - **7,99 €**
Dôchodcovia: zľava 10% na všetko!
(Zľava sa nevzťahuje na jedlá a akcie.)
Nájdete nás v Bratislave:
Petržalka – Nám. Hraničiarov 9
Petržalka – Mánesovo námestie 7
Karlova Ves – Pribišova 4
Devínska Nová Ves – Eisnerova 46
+421 2 635 316 00 miransro@gmail.com <https://www.masomiran.sk/>

◀ **Priestor pod terasou kedysi „vyplnili“ prevádzky. Vedľa je dnes kaderníctvo, tretí priestor je aktuálne prázdny. „Pozemok je magistrátny a strecha prevádzky je terasou, ktorá patrí Bytovému družstvu. Chcel som, aby ju prepísali na mňa, že sa o ňu budem starať, ale odmietli a dnes začína zatekať... Podobne pozemok, magistrát ma pred 15 rokmi vyzval, aby som si ho odkúpil a potom to poslanci neschválili,“ hovorí pán Pavol.**

▲ **Petržalčanom už 20 rokov. „Bývam pri daňovom úrade, mám tam ticho, zeleň, ihriská, stoly na ping-pong, nedám dopustiť na Petržalku,“ hovorí pán Pavol.**

Mapy som kedysi predával ako teplé rožky

„Okolo roku 2000 tu pred Vianocami stávali rady. Človek šiel okolo, videl, že predávam mapy, hovorí, ‘super, vrátim sa, lebo nemám darčeky pre deti, ‘ a potom kúpil hneď tri,“ spomína pán Pavol z prevádzky Lakros na Vavilovovej. Funguje tu už 31 rokov.

V tmavej úzkej uličke za TPD, pod terasou paneláku, sa snažím nájsť číslo 22a a keď predajňu konečne objavím, mám pocit, že už nefunguje. A predsa sú dvere, nad ktorými sa nedá prehliadnuť nápis: Putin je vrah, otvorené. Vchádzam dnu a hovorím pánovi Pavlovi, že ten vstup pôsobí ako umelecká inštalácia. „Keď začala vojna na Ukrajine, bol som hotový. Sedel som tu, neschopný to spracovať,“ začne mi vysvetľovať. „A keď začali ľudia obhajovať Rusov, dal som na dvere obchodu ukrajinskú vlajku. Pomalovali mi vstup do predajne Z-tkami a porozbíjali okná. Potom prišli dovnútra nejakí ľudia a začali mi púšťať ruské videá.

Tak som sa našťaval a dal hore nad dvere veľký nápis: Putin je vrah. A niekto ďalší mi ho obľial červenou farbou. Pozerám na to a hovorím si: Veď to vyzerá perfektne! A nechal som to tak.“

Na trhu chýbalo všetko

Kedysi sa v tejto predajni vyrábali stovky tabúľ do školiacich stredísk či bánk a predávali tisíce máp do papiernictiev, špedičných firiem, cestovných kancelárií či domácností v rámci dekorácie. Cestu strojárskemu inžinieru, ktorý pracoval v Chirane a popritom prednášal na vysokej škole, odštartovala Nežná revolúcia.

„Ja som bol taký nadšený,“ hovorí mi. „Ja, čo som bol

v škole skôr utiahnutý, som bol schopný postaviť sa pred mestnancov Chirany v Starej Turej, kam som prišiel na služobnú cestu, a informovať ich o tom, čo sa deje v Bratislave.“

O rok už ako 30-ročný brigádovoľ v skleníkoch vo Švédsku, o ďalší založil s dvoma spoločníkmi „eseročku“ a začal podnikáť. „Už v Chirane som vyvinul miešačku krvi. Tie v nemocniciach zúfalo chýbali. V nemocniciach vlastne chýbalo všetko. Napríklad košíky na prenášanie konzerv. Tak som ich skonštruoval, neboli to zložité veci,“ hovorí skromne, „a predával.“

Spomína, že v 90-tych rokoch chýbalo na trhu všetko. A tak začal vyrábať aj ‘flipchart’ tabule pre ban-

ky a predávať ich po celom Československu. „Za autom príviesny vozík naložený tabuľami a šiel som. Keď si dnes predstavím, že som po celej Prahe behal len s papierovou mapou v ruke, smejem sa,“ hovorí s úsmevom a dodáva, že do bánk okrem tabúľ dodával aj ním skonštruované špeciálne vozíky, ale aj sáčky na balenie bankoviek. „To boli státisíce kusov mesačne.“

Keď sa zo spoločnej „eseročky“ rozhodol odísť, odnášal si nielen slušné odstupné, ale aj projekt na budúce priestory v Petržalke. „Štúdiu, projekt aj stavebné povolenie som vybavil ja a bol som rád, že mi ich firma odstúpila,“ spomína na zámer „vyplniť“ priestor pod terasou prevádz-

kami. „Mal som aj peniaze, ale zrazu som nevedel, čo budem robiť,“ smeje sa.

Lenže 90-to roky, to bola taká doba, že tak rýchlo, ako ste k peniazom prišli, ste o ne mohli aj prísť. Pán Pavol spomína, že chcel spoločne podnikáť s americkým Slovákom, ktorý vodil do Ameriky záujemcov o poľnohospodárske stroje. Investoval do spoločného podniku všetky svoje peniaze a... prišiel o ne. Narazil na podvodníka.

„Takže som mal projekt, pozemok, musel som začať stavať, ale nemal som peniaze. Mal som ale šťastie. Stretol som bývalého študenta, ktorý sa stal riaditeľom firmy a tá potrebovala nové priestory. Polovicu budúcej

▲ **Pán Pavol spomína, že v 90-tych rokoch chýbalo na trhu všetko. A tak začal vyrábať ‘flipchart’ tabule pre banky a postupne k tomu pridal aj mapy.**

prevádzky som mu odstúpil a za získané financie som mohol financovať prvú časť stavby,“ pokračuje a spomína, ako riadil stavbu a popritom podnikal na živnosť. „Potreboval som zarobiť na zvyšok stavby, a tak som pracoval aj dvadsať hodín denne. Tabule som montoval doma na chodbe. Na stenách boli diery od vrtačky... Popritom som vybavoval objednávky, začal predávať mapy a riešil stavbu. Za tri mesiace som dokázal zarobiť na zvyšok stavby, aj vyžiť.“ Sledujem rozprávanie tohto životaschopného a podnikavého človeka, ktorý to nevzdal, a hovorím mu, že má môj obdiv. „Keď sa dostanete z takejto situácie, tak vás to posilní. Máte pocit, že dokážete veľa,“ reaguje просто.

Šťastie? Nie, schopnosti!

Vždy ho bavilo pracovať skôr manuálne, ako byť obchodníkom. Opäť to zachránil dobrý nápad. „Na Cofaxe, čo bola výstava výpočtovej a kancelárskej techniky, som mal kamarátov elektrikárov, ktorí tam mali stánok. Mal prázdne bočné steny, a tak som ich poprosil, či by som si na ne nemohol dať svoje tabule a mapy. Tam som získal klientelu, z ktorej som žil nasledujúcich dvadsať rokov. Mapy šli ako teplé rožky. Veď my sme laminovali denne sto máp! Nikto to tu nemal. Zákazky sa len hrnuli. Žiadnu som neodmietol. Postupne sme robili aj

volal a ďakoval mi za to, že je aj manuálne zručný.“

Priestory dotuje z dôchodku

Po pandémie banky zistili, že ľudia dokážu pracovať aj z domu, rušili pobočky, klasické tabule už nepotrebovali, navyše ich začali nahrádzať interaktívnymi. „Mapy chce už len jedna firma, hoci sú krásne, ľudia ich už nechcú ani ako dekoráciu,“ hovorí pán Pavol, ktorý pred pár rokmi nastúpil na brigádu ako montér nábytku. „Potreboval som dotovať tieto svoje priestory. Robil som neraz aj desať hodín denne, ale zará-

bal som len na to, aby som bol na nule. Pochopil som, že takto to ďalej nejde. Viete, mne by nerobilo až taký problém ešte manuálne pracovať, len nechcem robiť len na priestory a dávať na ne ešte zo svojho dôchodku.“

Vysvetľuje, že za pozemok platí magistrátu mesačne 300 eur, daň z nehnuteľnosti je 1600 eur ročne (130 mesačne), elektrina sto eur mesačne, k tomu musí, hoci je už dôchodca platiť odvody, aj to nie zo zisku, ale z obratu.

Článok vznikol v spolupráci so stránkou www.kdemaju.sk, ktorá mapuje vyše tisíc prevádzok a služieb v Petržalke.

„Cca 800 eur mesačne, len aby som bol na nule. To sa nedá utiahnuť. Tak som sa rozhodol skončiť. Aktuálne upratujem a mapy dopredávam za symbolické ceny.“

Nehovorí to s horkosťou v hlase. Naopak. „Nechcem sa chváliť, ale mne v živote skoro všetko vyšlo. Mal som šťastie,“ tvrdí, hoci ja si myslím, že skôr ako šťastné náhody za tým boli jeho schopnosti – kreativita, pracovitosť a skromnosť. (in)

foto: Martin Kleibl

6 ks Chicken McNuggets k McMenu len za 1 €!

Aupark

Bude hluk trápiť ďalších Petržalčanov?

Obyvatelia Lúk 2 až 5 vedia, aké je to žiť v permanentnom hluku a zatiaľ sa len snažia vydobýť si protihlukové opatrenia. Aktuálne sa zvažuje výstavba obytných domov (a v nich nájomných bytov mesta) v blízkosti križovatky Panónska-Dolnozemska. Nielen samospráva sa chce vyhnúť opakovaniu scenára.

Miestny poslanec Pavol Peceň podal v júli 2023 oficiálnu žiadosť na Útvár hlavného hygienika rezortu na Ministerstve dopravy SR, aby sa v lokalite Lúky 2 až 5 uskutočnilo oficiálne preme- ranie úrovne hluku. „Hluk, ktorý v tejto lokalite dlhodobo obyvateľov trápi, vzniká kombináciou železničnej a diaľničnej dopravy. Obe tieto in-

Pohľad z diaľnice na Lúky, ktoré trápi kombinácia diaľničnej a železničnej dopravy v ich blízkosti.

fraštruktúry sa nachádzajú na hranici extravilánu – diaľnica úplne a železnica čiastočne. Po presune nákladnej dopravy z Einsteinovej ulice na obchvat D4 sa intenzita dopravy, a teda aj hluku a vibrácií, citelne zvýšila,“ vysvetľuje poslanec. Ako napísal v auguste tohto roka na svojom facebookovom profile Pavol Peceň je Team Bratislava, cesta k meraniu bola byrokratická, uskutočnilo sa viacero stretnutí so zainteresovanými, až sa napokon „určili

dve konkrétne adresy, kde sa hluk bude merať. Pri jednej z nich je zodpovedná ŽSR, pri druhej NDS“. Aktuálne nás informoval, že „v septembri sa uskutočnilo jedno z meraní hluku, ktoré zabezpečovali Železnice Slovenskej republiky. Druhé meranie, ktoré mala realizovať Národná diaľničná spoločnosť, zatiaľ prebehlo len v prípravnej fáze – zo strany NDS som zatiaľ nebol kontaktovaný. Informáciu, ktorú mám, je, že v priebehu novembra by

malo dôjsť k vyhodnoteniu výsledkov meraní a následne k rokovaniu medzi NDS, ŽSR a Ministerstvom do-

pravy SR o ďalšom postupe“. Dodal, že tento typ hluku sa, žiaľ, nedá úplne eliminovať, no verí, že výsledky meraní

Aktuálne sa zvažuje výstavba obytných domov (a v nich nájomných bytov mesta) v blízkosti križovatky Panónska-Dolnozemska.

Stavať na križovatke Panónska-Dolnozemska sa nezačne hneď. „Po kladnom ukončení posudzovania bude návrh (ZaD 14, pozn. red) predložený na rokovanie mestského zastupiteľstva. Je predpoklad, že sa tak stane v štvrtom štvrtroku tohto roka a v prípade jeho schválenia by tak účinnosť mohla nastať v roku 2026,“ informoval nás hovorca magistrátu Peter Bubla.

a následné rokovania pomôžu nájsť účinné opatrenia na jeho zmiernenie. Situácia na Lúkach 2 až 5 ukazuje, ako zdĺhavá je cesta k protihlukovým opatreniam. Ďalší Petržalčania by ich nemali nasledovať. Aktuálne sa vyhodnocujú pripomienky k návrhu zmien a doplnkov územného plánu ZaD 14. Ide o balík zmien v prospech nájomného bývania. V troch lokalitách v Petržalke návrh mení funkčné využitie územia. Dve sa nachádzajú v areáli bývalého Matadoru, jedna na križovatke Panónska-Dolnozemska, kde má vyrásť niekoľko vyšších obytných domov. „Je pravda, že ide o územie v blízkosti dopravnej trasy, ktorá generuje určitú hlukovú záťaž. Zároveň však platí, že podobná situácia je aj v iných častiach mesta či v zahraničí – nové projekty postupne vznikajú aj v územiach pri dopravnej infraštruktúre. Dôležité preto je, aby mesto už vo fáze prípravy stanovilo podmienky pre výstavbu, ktoré minimalizujú negatívny vplyv hluku – napríklad prostredníctvom kvalitného architektonického riešenia, použitia vhodných stavebných materiálov či orientácie objektov,“ domnieva sa Pavol Peceň, pričom dodáva, že podľa informácií, ktoré má k dispozícii, plánované projekty nájomného bývania by sa mali nachádzať v dostatočnej vzdialenosti od najexponovanejších dopravných trás, čo by malo riziko nadmerného hluku znížiť. „Hluk v danej oblasti je stály, nakoľko ide o oblasť so 4-prúdovou komunikáciou, kde ale prichádza k postupnému znižovaniu maximálnej rýchlosti, čo má tiež za následok zníženie hluku.“

Čo na to samospráva?

V lokalite Panónska/Dolnozemska sa podľa návrhu ZaD 14 mení funkcia územia zo zmiešaného územia obchodu a služieb výrobných a nevýrobných (kód 502) na funkciu zmiešané územia

bývania a občianskej vybavenosti (kód 501). Územie má vypracovanú aj urbanistickú štúdiu z roku 2017, ktorá ráta s minimálne dvoma výškovými obytnými domami. „Vzhľadom na polohu lokality Dolnozemska-Panónska pri možnej ťažiskovej dopravnej trase, aj vzhľadom na zvýšený počet podnetov za posledné tri roky práve v lokalite Panónska-Aziúrova na zvýšený hluk z cestnej premávky, naša mestská časť pri posudzovaní územnoplánovacieho pokladu, akým je aj spomínaná urbanistická štúdia, posudzovala a posudzuje nielen vplyvy objektu na urbanizáciu územia, ale snaží sa posúdiť aj vplyv širšieho územia na samotné objekty,“ uviedla hovorkyňa Petržalky Mária Halašková. „Preto sme ešte v roku 2018, v rámci stanoviska k návrhu danej urbanistickej štúdie pre spoločnosť APROX spol.s r.o., vybrali jeden z navrhovaných variantov, ku ktorému sme však uviedli viaceré pripomienky. Vzhľadom na podnety našej samosprávy najskôr požadujeme od stavebníka predložiť: detailnú hlukovú štúdiu, posúdenie vplyvu na zdravotný stav obyvateľstva na základe hlukovej štúdie vrátane posúdenia vplyvu hluku počas pobytu na verejnom priestranstve v rámci danej lokality a tiež návrh protihlukových opatrení. Pričom táto požiadavka našej mestskej časti platí nielen v rámci nášho stanoviska k UPD ZaD14, ale aj v rámci posudzovania vplyvov na životné prostredie (EIA).“

Dodáva, že zmenám funkčného využitia územia mestská časť nebráni a víta rozširovanie možností individuálneho, ako aj nájomného bývania. „Prioritou pri povoľovaní akejkoľvek výstavby však za nás zostáva tak komfort obyvateľov danej lokality, ako aj širší dopad na celú mestskú časť.“ (in)

foto: google maps, Matúš Husár

vizualizácia: Štúdia MČ Petržalky

Konsolidácia mení ceny aj na petržalskej plavárni

Už po druhý raz v tomto roku sa zvyšujú ceny. Správca plavárne však navyšuje minútáž a novinkou je BALÍK RELAX 120 minút – dopoludnie, od 9h do 14h platí pre všetkých návštevníkov jednotná cena 5 eur.

Plaváreň bola minulý rok po prvý raz v zisku, tento rok je dokonca hospodársky sebestačná.

Slovenská asociácia akvaparkov, kúpalísk a plavární (SAAKP), hodnotí letnú sezónu 2025 ako jednu z najťažších za posledné roky. Od 1. januára 2025 sa sadzba DPH na vstupné do zariadení zvýšila z 10 % na 23 %. Prevádzkovatelia boli nútení zvýšiť ceny. Sektor zasiahla aj transakčná daň platná od apríla 2025. Asociácia aktuálne tvrdí, že vodný relax na Slovensku je v kríze a žiada zaradenie do zníženej sadzby 5 % DPH. Konsolidácia ovplyvnila aj Petržalskú plaváreň: „Aj napriek veľkej snahe systematicky znižovať prevádzkové náklady našej samosprávnej plavárne, napríklad montážou fotovoltiky či modernizáciou systémov hospodárenia s vodou, sme boli už druhýkrát v tomto roku nútení prísť k miernemu zvýšeniu cien vstupného,“

uviedla hovorkyňa Petržalky Mária Halašková. „V snahe poskytnúť návštevníkom kompenzáciu a vyvážiť nárost cien sme ale zároveň predĺžili časy vstupov – z pôvodných 60 a 100 na 70 a 120 minút.“

Od 13. októbra teda platia Petržalčania za BALÍK PLAVEC 70 minút 5 eur, nePetržalčania 6,50 eur, deti od 3 do 14 rokov 5 eur, za BALÍK RELAX 120 minút Petržalčania) 8,50 eura, nePetržalčania 10,50 eura, deti od 3 do 14 rokov 6 eur. Všetci návštevníci v pracovných dňoch od 9 do 14h platia za 120 minút 5 eur. Odpovedáme vám však sledovať obsadenosť dráh, lebo ak sú doobeda tri dráhy vyhradené pre plavecké kurzy, môže sa vám stať, že v dvoch zostávajúcích dráhach pre verejnosť nebudete mať dostatočný komfort.

Ak pridete na plaváreň od 9h do 14h, zaplatíte za dve hodiny pobytu len 5 eur.

V roku 2024 prvýkrát v zelených číslach

Petržalská plaváreň funguje od júla 2022 pod novým konateľom, ktorému treba poďakovať za priaznivý ekonomický vývoj plavárne a postupné znižovanie dlhu spôsobené bývalým vedením a tiež pandémiou. „Koncom roka 2022 vykazovala plaváreň dlh viac ako 197-tisíc eur, v roku 2023 sa vďaka výmene konateľa a celkovej reštrukturalizácii služieb aj vstupného v gescii mestskej časti podarilo znížiť dlh na 51-tisíc eur a v roku 2024, kedy prekonala rekordy návštevnosti, prvýkrát vykázala zelené čísla a dostala sa do zisku viac ako 89-tisíc eur,“ informovala nás Mária Halašková. Do plusových čísel sa plaváreň dostala i napriek tomu, že v roku 2024 získala od mestskej časti dotáciu na prevádzku vo výške „len“ 15-tisíc eur, zatiaľ čo v roku 2023 a 2022 to bolo výrazne viac, 211-tisíc a 230-tisíc eur. „V aktuálnom roku je plaváreň dokonca hospodársky sebestačná - od MČ žiadnu dotáciu na prevádzku nedostala a v tomto trende plánuje pokračovať aj naďalej, pokiaľ to nebude nutné.“

Priebežné čísla hospodárenia ukazujú, že priaznivý hospodársky výsledok plavárne vykáže aj za rok 2025, čo pripisuje aj neustálemu rozširovaniu a skvalitňovaniu služieb. (in)

foto: Matúš Husár

PRAVDA

JEDINEČNÝ DARČEK

HISTORICKÉ NOVINY

ZO DŇA NARODENIA

využite kód **PETRŽALKA** pre zľavu 10% na **historickedarceky.sk**
zľavový kód je platný do 31.12.2025 a vzťahuje sa na celkovú cenu objednávky bez ceny doručenia

➤ Pokračovanie zo strany 1

Lebo áno, aktívny vozičkář zvládne hoci aj 15 cm rozdiel, ale električké vozíky môžu mať problém aj s tými 6 cm,“ napísal Adam Burianek.

Prečo je na tom zastávka Južné mesto horšie

Architekt a urbanista Bohumil Kováč sa v texte na str. 11 venuje niektorých špecifikám električkovej trate v Petržalke. Citujeme z neho: „Niveleta zastávky je cca o 10 cm nižšie ako podlaha nízkopodlažnej električky, čo je problém pre kočíky a vozíčkárov. Aj medzera medzi otvorenými dverami a perónom je tiež vyše 10 cm, akurát pre zapadnutie nepozornej detskej nôžky. V Grenobli a inde sú obe výšky na milimeter rovnaké a medzera cca 1 cm.“ Prečo to nešlo u nás?

Hovorca magistrátu Peter Bubla tvrdí, že nie vo všetkých mestách sú výšky nivelety a prahu električky na milimeter rovnaké a medzera medzi nimi je cca 1cm. „Platí to nanajvýš pre úplne nové električkové systémy, tzn. také, kde sa súčasne stavala nová infraštruktúra a obstarávali nové vozidlá. Bratislava sa radí medzi mestá, kde modernizácia električkovej infraštruktúry a vozidiel prebieha postupne. To sa vzťahuje aj na Petržalku, kde naďalej v špičkách pracovných dní musia jazdiť aj staršie vozidlá, aby bol zabezpečený dostatok spojov pre Petržalčanov. Tým, že na novej infraštruktúre musí byť súčasne možné prevádzkovať aj staršie aj nové vozidlá, musí byť infraštruktúra prispôbená prevádzke aj starších vozidiel. Preto musí byť aj maximálna výška nástupnej hrany 25 cm. Ak by bola nástupná hrana vyššia, dochádzalo by v prípade starších vozidiel ku kolízii dverí s hranou nástupištia,“ reagoval.

Ďalším dôvodom je podľa neho aktuálna legislatíva, ktorá nedovoľuje budovanie

nástupíšť s výškou nad 16 cm. „Ak sú aj na výnimku povolené vyššie nástupištia, ich konštrukcia je o 5 cm ďalej od električky než navrhujeme. Tento problém sa snažíme riešiť aspoň tým, že na hranu nástupištia je dodatočne inštalovaný 5 cm široký profil, ktorý znižuje medzeru medzi vozidlom a nástupišťom. Systémovým riešením by bolo, keby došlo k novelizácii legislatívy tak, aby bolo možné aj bez žiadania o výnimky budovať infraštruktúru tak, ako je to štandardom pri nových tratiach inde vo svete.“

Tvrdí, že cieľom mesta je, aby boli všetky trate od roku 2030 budované resp. modernizované s výškou nástupíšť 30 cm, ktorá sa používa najčastejšie pri nových tratiach na svete.

Zaujímalo nás aj, prečo je, pokiaľ ide o bezbariérovosť, na tom zastávka Južné mesto výrazne horšie oproti ostatným.

Peter Bubla reaguje, že v prípade spoločnej zastávky električiek a autobusov (napríklad Blumentál, Záluhy a Južné mesto) musí byť výška nástupištia nižšia a súčasne musí byť hrana nástupištia o 5 cm ďalej, aby nedochádzalo ku kolízii autobusov s nástupišťom. „Autobusy, na rozdiel od električiek, nemajú fixnú dráhu pohybu, a preto sa približujú k nástupišťu na kratšiu vzdialenosť. Ide o technické vlastnosti vozidiel, ktoré nie je možné zmeniť, pokiaľ má byť zachované spoločné nástupište električiek a autobusov. Preto je v tomto prípade nevyhnutný kompromis. Naďalej však platí, že aj električky aj autobusy sú vybavené plošinami, takže aj na nižších nástupištiach je možné nastupovať a vystupovať s vozíkom,“ uviedol a dodal, že v prípade nástupištia na Južnom meste došlo k zlepšeniu oproti minulosti a nástupište na Južnom meste je o 4 cm vyššie ako nástupište na Blumentáli alebo Záluhách.

(in) foto: Archív T. Z.

Konečne električka v Petržalke

Autorom textu je Ing.arch. Bohumil Kováč, PhD., architekt a urbanista, ktorý bol spoločne s kolektívom urbanistov spracovateľom urbanistickej štúdie Centrálnej rozvojovej osi Petržalky.

Územný plán Bratislavy prijatý ešte v sedemdesiatych rokoch ako aj nasledovné plány v podstate až po súčasnosť ako nosný systém hromadnej dopravy určil metro. V deväťdesiatych rokoch sme ako skupina urbanistov a dopravných inžinierov aj na základe aktuálnych trendov v zahraničí, kde nastala renesancia električiek, zverejnili memorandum k rozvoju električkovej dopravy. Aj Bratislava nastúpila na tento trend a toto potvrdila aj zmenou územného plánu, keď aj do Petržalky bola zakreslená trasa električky (aj keď stále dodnes ostala v pláne aj línia metra a vedľa nich cestná štvorprúdovka).

Nová paradigma dopravy v centrálnej osi – električka na povrchu – má samozrejme iné požiadavky na funkčné a priestorové využitie územia ako oveľa kapacitnejšie podzemné metro ale s redšími zastávkami. Preto mesto v roku 2013 vyhlásilo medzinárodnú urbanistickú súťaž s cieľom následne obstaráť územnoplánovací podklad urba-

nistickú štúdiu. Tá by bola podkladom pre zmenu územného plánu mesta kapacitne nadimenzovaného na metro a následne pre lokálne územné plány zón. Návrhy hodnotila medzinárodná porota, v ktorej predsedal Peter Gero, bol v nej aj dnešný hlavný architekt Juraj Šujan, dizajnér električkovej trate v Prahe – Barrandov a bratislavskej električky Patrik Kotas, vtedajšia hlavná architektka Ingrid Konrad a ďalšie autority. Títo ustanovili náš návrh začiatkom roka 2014 ako víťazný. Bola obstaraná urbanistická štúdia, ktorá mala etapy analýzy (2017), koncept (2019) a výsledný návrh štúdie vrátane odporúčení na Zmeny a doplnky územného plánu bol kladne prerokovaný v Mestskom zastupiteľstve v 2022. Medzitým ale projektant trate električky projektoval ďalej a nedošlo k tomu, čo bolo cieľom súťaže – koordinovať projekt aj z hľadisk urbanistických a architektonických. Pritom za týmto účelom s ponukou na spoluprácu sme s predsedom poroty ešte tes-

ne po súťaži navštívili sídlo projektanta, ale, žiaľ, ostalo len pri sľuboch.

Možno stačilo osloviť ženistov

Realizácia trate je teda výsledkom projektu, ktorý štúdiu v podstate neakceptoval. Napriek tomu bolo dosť času na zapracovanie niektorých záverov štúdie ešte vo fáze jej konceptu alebo prevziať niektoré závery súťaže formulované porotou. V súťažnom návrhu sme navrhovali, aby trasa električky nekopírovala podzemné metro, ale napr. v lokalite Kaufland sa k tomuto zariadeniu obchodu a služieb podľa viacerých zahraničných inšpirácií čo najviac primkla a zastávka aby sa stala súčasťou rozšíreného vestibulu obchodu. Žiaľ, v priebehu prác na štúdiu sme, naopak, boli donútení ustúpiť projektu. Realizované vedenie trate tak rozdeľuje územie na ťažko využiteľné plochy. Ďalšou ideou súťažného návrhu aj štúdie bola architektonická originalita každej zastávky tak, aby sa stali aj orientačným bodom lokality. Realizácia je výsledkom aplikácie typového riešenia rovnakého vizuálu. Ďalším, mimoriadne dôležitým bodom štúdie, bol návrh priamych peších trás z hĺbky sídliska k zastávkam. To prinieslo po-

trebu viacerých peších lávok cez Chorvátske rameno, aby sa tak naplnil princíp mesta krátkych vzdialeností, ktorý je jednou z deklarovaných priorit mesta. Naša predstava bola, že tieto lávky by mali byť otvorené súčasne s traťou, aby každý Petržalčan dostal pozvánku do električky a vytvoril si od prvého dňa návyk ju používať. K tomu zatiaľ napriek sľubne ukončenej súťaži návrhov nedošlo a tak sa mnohí, hoci majú zastávku na dohľad z okna, musia stále posadiť do auta. Možno stačilo osloviť ženistov a postaviť dočasné lávky a chodníky...

Ďalším zásadným odklonom od štúdie je vedenie úseku Jantárovej cesty po strane električky bližšie k Draždiaku. Opačným vedením sa štúdiu podarilo eliminovať kolízne body áut s električkou a nevznikla by ozaj zamotaná križovatka Lietavská. Naviac malým posunom trate by nebolo potrebné zaspávať ani zárezy pripravené pre metro, ktoré sa dali využiť na parky (ako jama) alebo podzemný parking, v súťaži sme uspešli, že sa využili ako podjazd električky popod Pajštúnsku a aj Reming mal taký variant... Aj podiel spevnených plôch mohol byť šetrnejší. Použitie kamenných obrubníkov, ktoré nie sú ani na Štúrovej, sa javí ako finančný luxus, radšej sa mali využiť prostriedky na individuálnosť zastávok. Realizácia priniesla neefektívne vymedzenie rôznych medziplôch, ktoré budú vyžadovať len investície na zložitú údržbu. Priznám sa, že po vzhliadnutí električky na estakáde v Haagu alebo Kodani ľutujem, že som sa nepriklonil k tým, čo presadzovali toto riešenie.

Zdanlivo detaily

V samotnej realizácii ma ale nepríjemne prekvapili dve veci, zdanlivo detaily. Na zastávkach električiek sa do nich vstupuje bariérovým spôsobom, niveleta zastávky je cca o 10 cm nižšie ako podlaha nízkopodlažnej elek-

▲ Električka v Grenobli. Medzera centimeter a obe výšky na milimeter rovnaké. Prečo to nešlo u nás, vysvetľuje hovorca magistrátu na str. 10.

tričky, čo je problém pre kočíky a vozíčkárov. Aj medzera medzi otvorenými dverami a perónom je tiež vyše 10 cm, akurát pre zapadnutie nepozornej detskej nôžky. V Grenobli a inde sú obe výšky na milimeter rovnaké a medzera cca 1cm. Prečo to nešlo u nás? My sme dostali v súťažných podmienkach, že na trati budú jazdiť len nové a aj to obojstranné električky, ktorých technické parametre boli v milimetroch. Aj stavby sa dnes kótujú v milimetroch. Mal projektant v stavebnom konaní v projekte rez električkou a zastávkou, ktorý by jeho aj ostatných na tento nedostatok upozornil? Obojstranná električka nás naviac

viedla v súťažnom návrhu a v koncepte štúdie navrhnuť stredové ostrovčeky, takéto vozidlo naviac umožňuje za pomoci výhybky a tretej koľaje obrátenie v smere jazdy aj bez potreby zájsť na obrátisko konečnej, čo by sa dalo využiť v zhustovaní intervalu smerom k centru. Takúto medzikonečnú tiež štúdia navrhla v zóne Gessayova.

Druhou nepochopiteľnou chybou realizácie je na mnohých miestach, asi z es-

tetických dôvodov, zlúčenie umelej vodiacej línie a lineárneho žľabu na zber vody. To ale nevidiacemu v podstate zbierame všetku vodu priamo pod nohy, keďže nevidiacemu je vodiaca línia určená pre jeho paličku a kráča vedľa línie. Čo sa týka prestupového bodu nadjazd Panónska a jeho bezbariérovosti - verím, že k systému zatiaľ hore

nekrytých rámp pribudne aj výťah, keďže prekonávanie sériového usporiadania viacerých dlhších rámp za sebou je pre vozičkára fyzicky mimoriadne náročné.

Urbanistická štúdia ešte priniesla aj námety v širších vzťahoch na rozvoj električkovej dopravy. Navrhla aj ďalšie vetvenie trate v Petržalke a električkové premostenia cez Dunaj a v centre mesta podzemné vedenie električky – tak ako je to v niektorých nemeckých mestách podobnej veľkosti. Štúdia sa zaoberala aj problematikou duálneho rozchodu, ktorý je dnes vybudovaný v úseku Štúrova – Starý most – Jungmannova. Navrhla jeho predĺženie s odbočkou na Kopčany (s múzeom mestskej koľajovej dopravy) a Berg ako reminiscenciu zaniknutej trate videnskej električky, využití by ju vedela aj historická súprava. V duálnom rozchode sa, žiaľ, a to ani technickou prípravou nepokračovalo.

Veríme, že sa podarí odstrániť alebo eliminovať niektoré nedostatky a električka sa ozaj stane pre Petržalku jej nosným dopravným systémom.

foto: Matúš Husár, in, archív B. K.

DONGFENG MAGE
Velké SUV, 145 kw, 7 °automat
Panónska cesta 22, Bratislava

24 780€
+ DPH

www.motorpartner.sk

V ktorých lokalitách Petržalky nájdete mestských policajtov pravidelne?

Začiatkom októbra primátor Matúš Vallo upriamil pozornosť na zhoršujúcu sa bezpečnosť v meste, k čomu prispela aj novela Trestného zákona. Aj v Petržalke máme oblasti, ktoré sú vyťaženejšie z pohľadu páchania priestupkov.

Ako nás informovala hovorkyňa Mestskej polície Barbora Krajčovičová, v rámci celej Bratislavy evidujú nárast udalostí, ktoré mestskí policajti riešia. „*Za prvý polrok sme riešili 134 372 udalostí. V minulom roku, počas prvých*

šiestich mesiacov, sme boli pri 75 162 udalostiach,“ uviedla. „*Vzrástol aj počet udelených blokových pokút a to takmer dvojnásobne, na 59 256 oproti 30 316 za rovnaké obdobia. Ak sa pozrieme len na priestupky, ktoré sú proti verejnému poriadku a napríklad na priestupky proti majetku, občanškemu spolunažívaniu a podobne, tak v prvom polroku tohto roku sme ich riešili v 1 549 prípadoch. Minulý rok, v rovnakom období, to bolo v 1 109 prípadoch.*“

Mestské polície často preberajú vo väčších mestách veľkú časť zodpovednosti za ochranu verejného poriadku. Obyvatelia miest sa totiž s problémami obracajú na svojich volených zástupcov a tí delegujú riešenie práve na vlastné polície. Podnetov od poslancov a starostov je podľa

hovorkyne v Bratislave oproti minulosti výrazne viac. Aj preto mestská polícia presunula časť policajtov z kancelárií do terénu.

Pokuta ako bežná pietková investícia

Podľa primátora čoraz viac sťažností prichádza aj od rezidentov kedysi pokojných mestských štvrtí. Týka sa to aj Petržalky?

„*Hliadky mestskej polície sa aj v Petržalke zameriavajú v intenzívnejšej miere na miesta, ktoré sú z nášho pohľadu vyťaženejšie, či už z dôvodu zvýšeného pohybu ľudí alebo opakovaného páchania priestupkov,*“ vysvetľuje Barbora Krajčovičová a spomína najaktuálnejšie: Areál nemocnice Antolská, okolie škôl na Turnianskej a Pankúchovej ulici, lokalita Kopčianskej ulice, lokalita Kopčianskej ulice, ako aj lokalita Osuského a Hrobákovej ulice (najmä okolie tamojších ihrísk). V týchto

▲ **Kopčianska už zďaleka nie je jediná kritická lokalita v Petržalke.**

oblastiach vykonáva mestská polícia pravidelné preventívne kontroly, a to nielen počas dňa, ale aj v nočných hodinách.

„*Na Okresnom veliteľstve mestskej polície Bratislava V, ktoré má pôsobnosť v rámci celého piateho bratislavského okresu máme aktuálne 40 príslušníkov a príslušníčok,*“ uviedla hovorkyňa. Veľká časť situácií, ktoré v Petržalke riešia sa týka oblasti dopravy, ale napríklad aj verejného poriadku. Aké zmeny v zákone o obecnej polícii by im pomohli? Spomeňme aspoň niektoré. Podľa hovorkyne napríklad možnosť merať rýchlosť prostredníctvom statických radarov a upokojiť tak dopravu najmä v okolí škôl, voľnočasových centier či detských parkov. Ďalej získať oprávnenie kontrolovať vo-

dičské preukazy, keďže dnes mestská polícia pri riešení priestupku (napríklad nezastavenie na STOP-ke) nemá možnosť zistiť, či má vodič oprávnenie viesť vozidlo. Požadovať môžu len doklad totožnosti, teda občiansky preukaz. Rovnako aktuálne nemôžu vykonávať vybrané úkony v civilnom oblečení, čo je napríklad pri kontrolách podávania alkoholu mladistvým a maloletým osobám v uniforme dosť bežné. „*Privítali by sme aj zvýšenie pokút za niektoré priestupky, 30 eur, ktoré môžeme udeliť napríklad za nepovolenú konzumáciu alkoholu na verejnosti je pre mnoho ľudí už bežný náklad na piatkový večer,*“ dodáva Barbora Krajčovičová. (in)

foto: OZ Ullita

Rekonštrukcia

Braníka pomôže aj okoliu

Petržalka pracuje na projektovej dokumentácii na rekonštrukciu strechy roky zatvoreného Braníka. Na základe nej pristúpi k vyhláseniu verejnej súťaže na zhotoviteľa.

Sanovanie strechy, avšak dočasné a formou nariadenia asfaltového pásu, odporučil posudok, ktorý si dala mestská časť vypracovať so stavebno-technickým zhodnotením u autorizovaného stavebného inžiniera pre nosné konštrukcie a statické stavby. „*Sme však presvedčení, že takto investované finančné prostriedky by predstavovali zbytočne vysoký náklad na dočasné riešenie problému. Preto sme pristúpili k obstarávaniu projektovej dokumentácie na komplexnú rekonštrukciu strechy, ktorá zabezpečí trvalé odstránenie poruchy,*“ skonštatovala Halašková.

Objekt zároveň vykazuje poškodenia na viacerých miestach. Nefunkčná je asfaltová hydroizolácia spádovanej plochy strechy poschodia, s množstvom širokých trhlin, cez ktoré dlhodobou zateká. Spôsobuje to navrhnutie a premáčanie strešných dosiek, a tým ich degradáciu a výrazné zníženie ich pôvodnej nosnej statickej únosnosti. Na všetkých podlažiach sú v rôznej miere zatečené steny a stropy, pričom vlhké prostredie dáva priestor napríklad zdraviu škodlivým plesniam. Problémom sú tiež holuby, inštalovať bude potrebné aj sieť proti nim. (tasr)

Potrebujete poradiť s kúpou tlačiarne?

Chcete kvalitné náplne za výhodné ceny?

Sme tu pre vás

0903 123 113

www.towdy.sk tonery@towdy.sk

Kopčianska 9, 851 01 Bratislava

brother
at your side
Platinum Business Partner
FY2025/26

Tvorte s nami Petržalské noviny

Chcete sa s nami podeliť o radosť, skúsenosť či o to, čo vás v Petržalke trápi? Píšte, pýtajte sa, komentujte na mejl petralskenoviny@gmail.com alebo na našom Facebooku www.facebook.com/petralske.noviny.

Z REDAKČNEJ POŠTY

ELEKTRIČKA

Petržalka je časť mesta, jej stredom nejde priama cesta. Busy, čo v nej premávajú, klukatením čas strácajú.

Hoci počet ľudí sídliska je druhé naj- mesto Slovenska, zlúčenie častí Bratislavy je stály problém, každý vraví. Priamy spoj do mesta chýba, niekde sa tu stala chyba.

Do úvahy raz prišlo metro, to sa však s odmietnutím stretlo. Bolo by to vraj veľmi drahé, to si dovoľia iba v Prahe.

Lacnejšia je električka, no ten projekt musí vyčkať. To vraveli mocipáni v limuzínach nablýskaných.

Vďaka EÚ sa našli fondy, závidieť nám bude Londýn dráhu rýchlu, koľajovú, čo dá Petržalke tvár novú.

Naša radosť nemá hraníc. Zložitú spleť našich ulíc zjednoduší električka, spoj, ktorý nás bude hýčkať.

Ideálny spoj do mesta, nemá to byť dlhá cesta. Celá trasa sa pár minút, môžeme s mestom lepšie splynúť.

Stavba mala dve etapy, pán Nesrovnal nás prekvapil. Nikto nechcel byť na vine, prvú časť stihli v termíne.

Spôsobil veľa vzruchu, pred rokmi už bola v suchu. Nový most si trať vyžiadala, spokojnosť s ňou nebola malá.

Druhá fáza - veľké sústo, pustili sa do nej s gustom. Ceny, pauzy, križovatky, nebol to ver' proces krátky.

S napätím sme sledovali, či sa všetko raz podarí. Prišiel však rok dvadsaťštyri, trasa pracovníkmi hýri.

Pán Vallo si zaumienil, svoj zámer aj uskutočnil. Prevádzka linky začala už v ďalšom roku od júla. V Južnom meste je konečná, splnila sa túžba večná.

Výsledok je - radosť pozrieť, kdekto nám môže závidieť. Máme novú radiálku, čo zmenila Petržalku.

Nové mosty, cyklotrasy, zastávky, zeleň - toľko krásy.

Naša vďaka patrí všetkým, čo na trase pracovali, týmto dielom ozaj veľkým cestovanie skvalitnili.

Dušan HOLLÝ

Šprintéri

Musíte byť atleticky zdatní, aby sa vám podarilo tento prechod na Farského prejsť len na zelenú. Nemusím

dodávať, že seniori majú čo robiť, takže vďaka vodičom za ich ohľaduplnosť.

Z.

Smutné...

Pravidelný obraz na Tyršovom námestí, pri opornom múre Divadla Aréna, hlavne od jari do jesene.

Ing. Peter Bella

Teatro Bratislava s.r.o.
DK Ružinov, Ružinovská 28
820 09 Bratislava

teatroba@teatroba.sk
www.teatroba.sk
ticketportal.sk
+421 905 668 070

Predpredaj vstupeniek
teatroba.sk
ticketportal.sk
Agentúra Kováčová

4.11. Út: 19:00
Bláznivá komédia v trojke
Zuzana Rudošová, Miroslav Labuda a Martin Mňahončák
POZVÁNKA

2.12. Út: 19:00
Martin Mňahončák
Soňa Norisová
David Hartl
Dominika Žiaranová
SOBÁŠNY LIST

10.11. Po: 19:00
Albion Martin Kráľovič / Oskar Wille / Vlado Štefánik
LORDI
Maroš Kráľovič - Peter Šimun - Jozef Vajda

1.12. Po: 19:00
V alternatívnych úlohách: M. Ochvánek, K. Oľasová, D. Žiaranová, D. Szabo, M. Majesky, P. Boublik, J. Valocká, L. Vrabličková, J. Hríka, E. Peľovský
Šialené požničky

19.12. Pt: 19:00
Milenec
Účinkujú: K. Haydu, M. Gálik Partová, D. Žiaranová, M. Mňahončák
Režie: Soňa Ferencová

20.12. So: 19:00
MALOVAT A MILOVAT
Katarína Ivaneková
Tomáš Palonder
Marcel Ochranek
Miroslav Gálik Partová
FRIDA

Hráme pre Vás v DK Ružinov!

Nechodia vám Petržalské noviny? Kontaktujte nás: t. č. 02 3268 8830, email: redakcia@banoviny.sk

PETRŽALSKÉ NOVINY

14. 11. 2025 • vychádzajú 31 rokov • číslo 11
ISSN: 1338 - 1997 • Evidenčné číslo: EV 5665/18

VYDAVATEL: NIVEL PLUS s.r.o., Ivanská cesta 2D, 821 04 Bratislava • **IČO:** 35712058 • **REDAKCIA:** Ivanská cesta 2D, 821 04 Bratislava, email: jarunkova@banoviny.sk, tel.: 0902 401 708, **Šéfredaktorka:** Ingrid Jarunková • **Inzercia:** 0903 740 773, email: szedlarova@banoviny.sk • **web:** www.banoviny.sk • **Tlač:** MAFRA a.s., tlačiareň MAFRAPRINT Olomouc • **DISTRIBÚCIA:** Red Post, s. r. o.

PR reklama je graficky vyznačená ■. Neobjednané príspevky nevraciam a nehonorujem.

© 2013 Autorské práva sú vyhradené a vykonáva ich vydavateľ. Autori článkov si v zastúpení vydavateľom vyhradzujú právo udeľovať súhlas na rozmnožovanie a verejný prenos článkov. Vydavateľ nedal súhlas na monitoring tlače.

Frank Ward O'Malley	páľilo, svrbelo	1. časť tajničky	Otília (dom.)	skratka interhotela	zmysel-nosť	ochabo-vala	vzorec hydridu hliníka	staro-rímska bohyňa smrti	Autor krížovky: Juraj Mitošinka	postupne zbúra	pohybova-lo niečím z boka na bok	tlakom drobiť	vylievať	staroin-dický boh podsvetia	skratka editora	6. časť tajničky	kremičitan trojvápe-natý
šplecho-cem									lezením prechádza popod niečo								
chvíľu pohralo									omotával pradivom								
Emanuela (dom.)				hrabaním obhľňam šarlach (zastar.)											značka titánu priesada (hovor.)		
skratka lesnej správy			existujete zhasína				úderom zraziť lupaním očistila							znoj cit. napo-dobňujúce zvuk koní			
zbavilo ostroti							obrábať pluhom Oliver (dom.)						značka mililitra dôverovali			7. časť tajničky	urobí mravným
Pomôcky: iritída, urea, ast, Mors, Aal	hovorilo ahá mľaskavo pobozkalo								druh hliny			zaväzujú skratka bytového podniku					
beží cvalom						Ústav lek. kozmetiky (skr.) osušáť				behom obídem pekáč (hovor.)							
Mária (dom.)					smerovať (kníž.) cestujú lietadlom						vyhynutý európsky cicavec naliehavo						
skratka súhvezdia Veľký voz				obyvateľ Luandy záväzné pravidlo								citoslovce erdzania druh zebry					
značka pre kilo-pond			nekráčalo záľuba (hovor.)						praskla						EČV Rožňavy jachtala (hovor.)		
ťažko pracujú (expr.)							štvaním vysil' Gerazim (dom.)							pokyn (bás.) vnúča			
omámiť, omráčiť (expr.)						štát v záp. Afrike morský živočích							vozidlom dopravuje odčaruj				
Pomôcky: UMa, alit, lam, iont, knajpa	majúca v poradí číslo 8 jemnocit					krík kadia, čadia				Egon (dom.) silno tiekol							ión, po česky
zužujú					rozrýpal alkoho-lický nápoj						pretromfil horský pasienok v Alpách						
Teodora (dom.)				úderom utvorila osídlo, klepec								štikútavo EČV Šale					
skratka pre long play			chvíľu sa maznal zápal očnéj dúhovky											veľká plocha poľa			
obriadil (hovor.)							mužské meno reč určená verejnosti							stupeň neogénu			
zavedená cárom							sulfid platnatý urobilo udanie										
ženské meno						močovina (chem.) iným spôsobom											
tetka					kráča citoslovce zvuku ošpanej				5. časť tajničky	úhor, po nemecky							
Pomôcky: kvaga, spála, tap-ša, alm	tamtí zn. nano-sekundy			prístavná krčma skr. ústrednej rady													
vzdúvala sa																	
urobil ka-rikatúru, zosmiešnil																	

Pošlite do 30.11. 2025 znenie tajničky z krížovky na sutaz@banoviny.sk a vyhrajte spoločenskú rodinnú hru: **Triominos Travel** - je to jednoduchá hra dominového typu. Hráči umiestňujú postupne svoje dieliky na hraciu plochu a získava-jú body za súčet hodnôt na dieliky a prípadné bonusové body. Hru zakúpíte na www.piatnik.cz

Štatút súťaže nájdete na banoviny.sk.

